

τὸν τόπον, ὅπου ἴσταντο τὰ ῥηθέντα δίκρανα τῆς ἀγ-  
χόνης, ἀλλὰ καταληφθεὶς ὑπὸ τοῦ φόβου καὶ δειλιῶν  
νὰ διέλθῃ τὸν τόπον τοῦτον μόνος, ἐνόμισεν νὰ πε-  
ριμείνῃ τινὰς στιγμὰς, ἕως οὗ τύχῃ ἐρχόμενον καὶ  
ἄλλον διαβάτην, μετὰ τοῦ ὁποίου συνωδευμένους νὰ  
περάσῃ ὑπὸ τὰ ῥηθέντα δίκρανα· ἀφοῦ δὲ περιέμει-  
νεν ὀλίγον, μὴ θλέπων τινὰ ἐρχόμενον, ἐνόμισεν ὅτι  
ἠπατήθη ἀναχωρήσας πολλά ἐνωρὶς ἐκ τοῦ χωρίου  
καὶ ἀπεφάσισε νὰ παρμερίσῃ ὀλίγον τῆς ὁδοῦ καὶ  
νὰ κατακλιθῇ ἐπὶ τῆς ὀπισθῆν τινος φράκτου εὐρι-  
σκομένης ὀλίγης χλόης, ὅπου ἀπεκοιμήθη.

Ἄλλὰ μετ' ὀλίγον οἱ δύο εἰρημένον χωρικοὶ ἔφθα-  
σαν εἰς τὸν τόπον τοῦτον, καὶ ὁ εἷς ἐξ αὐτῶν ἐπρό-  
βαλεν εἰς τὸν ἄλλον νὰ ἀριθμήσῃ τοὺς ἐκ τῶν δι-  
κράνων ἀπηγχονισμένους· ἐπλησίασαν λοιπὸν καὶ  
ἤρχισαν ν' ἀριθμῶσι, ἀλλ' ἰδόντες νεκρὸν τινὰ  
σκωληκόβρωτον, πεσόντα ἐκ τῆς ἀγχόνης αὐτοῦ καὶ  
κείμενον κατὰ γῆς, ἀστενεύοντες εἶπον πρὸς ἀλλή-  
λους, ὅτι πρέπει νὰ ἐγείρωσιν αὐτὸν, καὶ πλησιά-  
σαντες ἐκίνουν διὰ τῶν ῥάβδων αὐτῶν ἀλλὰ θλέ-  
ποντες τὰ μέλη αὐτοῦ διαχωριζόμενα, ἄς τὸν ἀφή-  
σωμεν, εἶπον, διότι κοιμᾶται ποῖλλὰ βαθέως· ἀρι-  
θμήσαντες δὲ τοὺς ἀπηγχονισμένους καὶ εὐρόντες  
αὐτοὺς δεκατέσσαρας, ἐξηκολούθησαν τὸν δρόμον  
αὐτῶν.

Ἀφοῦ δὲ ἐπροχώρησάν τινὰ βήματα, ὁ εἷς τῶν ὁδοι-  
πόρων εἶπε γελῶν πρὸς τὸν ἄλλον α τῆ ἀληθεία, γέ-  
τωρ Θωμᾶ, ἔπρεπε νὰ κράζωμεν τοῦτον τὸν νεκρὸν,  
διὰ νὰ ἴδωμεν ἐὰν θέλῃ νὰ ἔλθῃ μεθ' ἡμῶν εἰς τὴν  
πόλιν· ἔρχεαι δίκαιος, ἀπεκρίθη ὁ ἄλλος, καὶ συγ-  
χρόνως ἀμφοτέροι οἱ ὁδοιπόροι ἤρχισαν νὰ καλῶσιν  
αὐτὸν κραυγάζοντες δυνατὰ, ὦ σὺ, ὅστις κοιμᾶσαι  
βαθέως! θέλεις νὰ ἔλθῃς μεθ' ἡμῶν εἰς τὴν πόλιν;  
ὁδὲ σιδηρουργός, ὅστις μὲν ἐκοιμᾶτο ὑπὸ τοῦ φό-  
βου αὐτοῦ, ἐγερθεὶς ἀπήντησε κῆρυγάζων μεθ' ὅλης  
αὐτοῦ τῆς δυνάμεως, ἔρχομαι! ἔρχομαι! περιμεινα-  
τέμε, καὶ ἐνταυτῷ ἤρχισε νὰ τρέχῃ πρὸς αὐτοὺς·  
καὶ οἱ μὲν δύο χωρικοὶ νομίσαντες ἀληθῶς, ὅτι ὁ  
ἀπηγχονισμένος νεκρὸς ἀπεκρίθη καὶ ἠκολούθει αὐ-  
τοὺς, ἤρχισαν νὰ φεύγῃ μετὰ μεγάλης ταχύτητος  
καὶ ὁρμῆς, ὁ δὲ σιδηρουργός ἐξακολουθῶν νὰ τρέχῃ  
ὁμοίως κατόπιν αὐτῶν κραυγάζων, περιμεινάτε με,  
ἔδιπλασίασε τὸν δρόμον τῶν χωρικῶν, ἀκούοντων

τὸν κρότον τῶν ἐν τῷ δισακκίῳ αὐτοῦ καρφίων καὶ  
πετάλων, τὰ ὁποῖα ἐξέλαβον, ὡς ἀλύτους τοῦ φά-  
σματος τοῦ ἀπηγχονισμένου νεκροῦ.

Καὶ οἱ μὲν δύο χωρικοὶ κυριευθέντες ὑπὸ τοῦ τρό-  
μου ἔπεσαν ἐπίστομα κατὰ γῆς, ὁ δὲ σιδηρουργός  
προφθιάσας αὐτοὺς, εὐρῆκε σχεδὸν παγωμένους καὶ  
ἡμιθνήεις ὑπὸ τοῦ φόβου· βεβαιώσας δὲ καὶ κατα-  
πείσας, ὅτι αὐτὸς ἦτον ὁ ἀποκριθεὶς εἰς τὴν πρό-  
σκλησιν αὐτῶν, καὶ ἀναγνωρισθεὶς ὑπὸ τῶν δύο  
χωρικῶν ὡς κάτοικος τοῦ ἰδίου χωρίου, ἐξηκολούθη-  
σε μετ' αὐτῶν τὴν πρὸς τὴν πόλιν ὁδόν, ὅπου ἔφθα-  
σαν καὶ οἱ τρεῖς, ποτὲ μὲν γελῶντες, ποτὲ δὲ τρέ-  
μοντες ἔτι ἐκ τῆς ἀναμνήσεως τοῦ συμβεβηκότος  
τούτου.

### Ο ΝΑΟΣ ΤΟΥ ΧΡΥΣΟΥ ΘΕΟΥ ΕΙΣ ΤΟ ΠΕΓΟΥ.

Ἡ ἐπαρχία τοῦ Πεγοῦ ἀποτελοῦσα μέρος τῆς  
ἐν Ἀσίᾳ Βιρμανικῆς αὐτοκρατορίας τῆς ἐκ τῶν  
πέραν τοῦ Γάγγου Ἰνδιῶν, ἀπεκατέστη ἀνεξάρτητος  
κατὰ τὸν δέκατον ἕκτον αἰῶνα, κυριεύσασα μάλι-  
στα καὶ τὴν πόλιν Ἀβαν νῦν πρωτεύουσαν τῆς  
Βιρμανικῆς Αὐτοκρατορίας, μέχρις οὗ ὁ ἐκ τῆς πό-  
λεως ταύτης Ἀλόμπρας ἐλευθέρωσας τὴν πατρίδα  
αὐτοῦ ἀπὸ τὸν ζυγὸν τῶν Πεγουάνων κατὰ τὸ ἔτος  
1757 καὶ κατασκάψας ὅλας τὰς οἰκίας καὶ λοιπὰς  
οἰκοδομὰς τῆς λαμπρᾶς καὶ πολυανθρώπου μητρο-  
πόλεως τοῦ Πεγοῦ, πλὴν τινῶν ναῶν, ἐκηρύχθη Ἀυτο-  
κράτωρ τῆς Βιρμανίας· ἐκ δὲ τοῦ Ἀλόμπρα τούτου  
κατάγεται ἡ σημερινὴ δυναστεία τῶν Βιρμανῶν Ἀυ-  
τοκρατόρων.

Κατὰ δὲ τὸ ἔτος 1790 ἀνεκτίσθη μὲν ἡ πόλις  
Πεγοῦ, ἀλλὰ μέχρι τοῦ 1824 οἱ κάτοικοι αὐτῆς δὲν  
ἦσαν πλείονες τῶν 7,000.

Παρὰ τοῖς Πεγουανοῖς καὶ παρ' ὅλοις γενικῶς  
τοῖς Βιρμανοῖς, ὁ χρυσὸς εἶναι τὸ σύμβολον τοῦ ὑ-  
περτάτου ἀγαθοῦ καὶ τὸ ἰδιαίτερον χαρακτηριστι-  
κὸν πάσης θείας καὶ ἀνθρωπίνου ἀρετῆς· ἕνεκα τού-  
του τὰ ἔθνη καθιεροῦσι μὲν τὸν χρυσὸν εἰς τοὺς  
θεοὺς, ἀποδίδουσι δὲ τὰς ιδιότητας τοῦ μετάλλου  
τούτου εἰς τοὺς ἡγεμόνας αὐτῶν, διὸ καὶ πᾶν μὲν  
ὅ,τι ἀνήκει εἰς τὸν Θεόν, φέρει πάντοτε τὸ ἐπιθετον  
Σχ οὐ, τὸ ὁποῖον μεταφραζόμενον σημαίνει χρυ-



σοῦς· οὐδέποτε δὲ ὁμιλοῦσι περὶ τοῦ προσώπου τοῦ  
 Αὐτοκράτορος αὐτῶν χωρὶς νὰ ἀναφέρωσι καὶ τὸ  
 ὄνομα τοῦ πολυτίμου μετάλλου· ὅταν, παραδείγμα-  
 τος χάριν, Βιρμανός τις διηγήται, ὅτι ὁ αὐτοκρά-  
 τωρ ἔμαθέ τι, λέγει « τοῦ το ἔφθασεν εἰς  
 τὰ ὦτα τοῦ χρυσοῦ », ὅταν δὲ τύχη ἀκρο-  
 άσεως παρὰ τῷ ἡγεμόνι ὅτι « ἔπεσεν εἰς  
 τοὺς πόδας τοῦ χρυσοῦ » διὸ καὶ ὁ πε-  
 ρίφημος οὗτος ναός τοῦ Πηγού ὠνομάσθη ναός  
 τοῦ Σχουμαδοῦ, ἤτοι τοῦ χρυσοῦ Θεοῦ,  
 κατὰ διαφθοράν φαίνεται τῆς λέξεως Μ α δ οῦ ἐκ  
 τοῦ Μ α χ α δ ε ῦ α, ὃ δηλοῖ τὸν Θεόν.

Ὁ δὲ ναός οὗτος τοῦ Χρυσοῦ Θεοῦ, ὦν ὁ μόνος ἐπι-

σκευασθεὶς ἐκ τῶν δικσωθέντων ναῶν μετὰ τὴν ἀ-  
 νάκτησιν τῆς πόλεως, εἶναι ὠκοδομημένος ἐκ κερά-  
 μων καὶ ἀμμοκονίας, ἄνευ τινος εἶδους κοιλότητος ἢ  
 ἀνοίγματος. Καὶ κατὰ μὲν τὴν βάσιν εἶναι ὀκτά-  
 γωνος, ὑψόμενος δὲ ἐν εἴδει πυραμίδος τελευτᾷ εἰς  
 ἔλιγκα· εἶναι ὠκοδομημένος ἐπὶ διπλοῦ προχώματος  
 ἐξ ὧν τὸ μὲν πρῶτον ἐξέχει τῆς γῆς δέκα, τὸ δὲ δεύ-  
 τερον εἴκοσιν Ἀγγλικῶς πόδας· ἔχει ὕψος τριακο-  
 σίων τριάκοντα ἐννέα καὶ περιφέρειαν τῆς βάσεως  
 χιλίων διακοσίων ἐνενηκοντα ἐξ Ἀγγλικῶν ποδῶν·  
 ἡ δὲ κορυφή αὐτοῦ ὁμοιάζει σκιαδίου, οὔσα κατα-  
 σκευασμένη ἐκ κεχρυσωμένου ριδήρου καὶ ἔχουσα  
 περιφέρειαν πενήκοντα ἐξ Ἀγγλικῶν ποδῶν· ὁ δὲ

θόλος τῆς κορυφῆς ταύτης ἔχων σχῆμα κυκλοειδές· φέρει ἐπὶ τῆς κορωνίδος ἀνάγλυφα καλλιπίσματα, τὰ ὁποῖα παραδόξως πως ὁμοιάζουσι τὰ κρῖνα τῶν τῶν παλαιῶν ἐθνικῶν συμβόλων τῆς Γαλλίας· ἄνωθεν δὲ τοῦ θόλου τούτου ἡ οἰκοδομὴ παριστᾶ καλλιπίσματα ὅμοια πρὸς τὰ Κορινθιακὰ ἐπιστύλια, ἐπὶ τῶν ὁποίων ὑπάρχει εἶδος τις ἀλεξηλείου ἐκ σιδήρου κεχρυσωμένου, ἐφ' οὗ στηρίζεται κατὰ κάθετον βελόνη ἀπολήγουσα εἰς χρυσοῦν ἀνεμοδείκτην. Εἰς ἐκάστην τῶν πλευρῶν τοῦ δευτέρου προχώματος, ἐπὶ τοῦ ὁποίου κεῖται ὁ μέγας ναὸς τοῦ Χρυσοῦ Θεοῦ, ὑπάρχει ὠκοδομημένος ἀνὰ εἰς ναὸς, ἐξήκοντὰ ἐπτὰ ποδῶν ὕψους, ὅμοιος πρὸς τὴν κατασκευὴν τοῦ μεγάλου ναοῦ· ἐπὶ δὲ τοῦ προσώπου ἐνὸς τῶν ναῶν τούτων ὑπάρχουσι τρία γιγαντιαῖα ἀγάλματα, παριστῶντα τὸν κακὸν δαίμονα, ἔχοντα μορφὴν τεράτων καὶ φέροντα ὑπερμεγέθη ῥόπαλα ἐπὶ τῶν ὤμων· τὰ δὲ τέρατα ταῦτα εἶναι οἱ φύλακες τοῦ ναοῦ· εἰς δὲ τὴν θάλασσαν τοῦ πρώτου προχώματος ὑπάρχουσι πρὸ τῆς εἰσόδου τοῦ ναοῦ δύο ὑπερμεγέθεις λίθινοι λέοντες. Πέριξ δὲ τοῦ μεγάλου ναοῦ εἶναι κατασκευασμένοι διάφοροι ἄλλοι μικρότεροι ναοί, ἐξ ὧν οἱ πλεῖστοι φαίνονται καταπεπτωκότες ὑπὸ τοῦ χρόνου· Διότι οἱ Βιρμανοὶ καὶ Πεγουανοὶ νομίζουσιν εὐσέβειαν τὸ ν' ἀνεγείρωσι νέους ναοὺς, ἀλλ' ὄχι νὰ ἐπισκευάσωσι τοὺς παλαιούς· ἐνίοτε ὅμως οἱ ναοὶ οὗτοι ἐπισκευάζονται ὑπὸ τινῶν πενήτων μὴ δυναμένων νὰ οἰκοδομήσωσι νέους.

Ἐν τῷ μέσῳ μιᾶς τῶν πλευρῶν τοῦ δευτέρου προχώματος ἴστανται ὑπὸ ὀλοχρύσου θόλου δύο ἀγάλματα, ἐξ ὧν τὸ μὲν παριστᾶ ἄνδρα ἰστάμενον ὀρθιον, ἔχοντα βίβλον ἐνώπιον αὐτοῦ καὶ κρατοῦντα κάλαμον εἰς τὴν χεῖρα, οὗτος δὲ εἶναι ὁ Θαζιάμης, δηλαδὴ ὁ καταγράφων τὰς καλὰς καὶ κακὰς πράξεις τῶν ἀνθρώπων· τὸ δὲ ἄλλο ἄγαλμα παριστᾶ γονυπετὴ γυναῖκα, αὕτη δὲ εἶναι ἡ Μαχαζουνδέρα, δηλαδὴ ἡ δύναμις ἣτις θέλει προστατεύσει τὸν κόσμον μέχρι τῆς ἐποχῆς, καθ' ἣν ἡ εἰμαρμένη ὤρισε τὴν καταστροφὴν αὐτοῦ, ὅτε ἡ ῥηθεῖσα Μαχαζουνδέρα θέλει συντρίψει τὴν γῆν διὰ τῆς ἰσχυρᾶς αὐτῆς χειρὸς, καὶ βυθίσει αὐτὴς τὸ πᾶν εἰς τὸ χάος.

Καθ' ὅλον δὲ τὸ μῆκος τοῦ πρὸς δυσμὰς μέρους τοῦ δευτέρου τούτου προχώματος ἐκτείνεται εὐρύχω-

ρος στοὰ, ἐπὶ τῆς ὁποίας ἀναπαύονται οἱ ἐρχόμενοι εἰς προσκύνῃσιν τοῦ χρυσοῦ Θεοῦ, ὑπὸ δὲ τὴν στοᾶν ταύτην ὑπάρχουσι τρεῖς παμμεγέθεις κώδονες ἀξιολόγου κατασκευῆς, κρεμάμενοι ἕκαστος μεταξὺ τεσσάρων στύλων, καὶ ὀλίγον ὑψωμένοι ἀπὸ τῆς γῆς, πλήθος δὲ κερμάτων δορκάδων κεῖνται διεσκορπισμένα κατὰ γῆς· περὶ τοὺς κώδονας τούτους. Οἱ δὲ αἰείποτε περὶ τὸν ναὸν, χάριν εὐλαβείας, περιπολοῦντες ἐγγύριον, ἅμα ἴδωσι τινὰ ξένον ἐρχόμενον, λαμβάνοντες ἐν τῶν κερμάτων τούτων κρούουσι τρεῖς ἀλληλοδιαδόχως τὴν γῆν καὶ τὸν κώδονα διὰ νὰ εἰδοποιήσωσι τὸν Γῶδμην, ἢ χρυσοῦν Θεόν, ὅτι ἔρχεται τις εἰς εἰς προσκύνῃσιν αὐτοῦ· εἰς δὲ τοὺς πρόποδας τῆς μεγάλης πυραμίδος τοῦ ναοῦ εὐρίσκονται πλῆθος ξυλίνων τραπέζων, ἐπὶ τῶν ὁποίων οἱ προσκυνηταὶ θέτουσι τὰς προσφορὰς αὐτῶν συνισταμένας συνήθως εἰς ἐβρασμένον ὀρύζιον, εἰς ἀμύγδαλα τοῦ κοκκοῦ τηγανισμένα δι' ἐλαίου καὶ εἰς γλυκίσματα. Ἄλλ' οἱ κόρακες καὶ οἱ κύνες διαρπάζουσι πολλάκις τὰς προσφορὰς ταύτας πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν τῶν εὐλαβῶν προσκυνητῶν, μὴ τολμώντων νὰ ἐμποδίσωσι ταύτην τὴν διαρπαγὴν.

Καθ' ὅλην τὴν πέριξ τοῦ ναοῦ τοῦ χρυσοῦ Θεοῦ γῆν βλέπει τις διεσκορπισμένα τῇ δὲ κἀκεῖσε ἀγάλματα τοῦ Θεοῦ Γῶδμα ἐκ μαρμάρου καὶ ξύλου κεχρυσωμένου· ταῦτα δὲ δὲν εὐρίσκονται ὑπ' οὐδενὸς φύλακος προστασίαν· διότι οἱ ἀγράφοντες ἄγαλμά τι Βιρμανοὶ διὰ νὰ προσφέρωσιν εἰς τὸν Θεὸν αὐτῶν, ἀφοῦ προσκαλέσωσι Ῥαχαάνον τινὰ (ἦτοι ἱερέα Βιρμανὸν) διὰ νὰ εὐλογῆται αὐτὸ, μεταφέρουσι καὶ στήνουσι, πολλάκις ὑπαιθρον, πλησίον τινὸς ναοῦ, ἀφίνοντες εἰς τὸν Θεὸν τὴν φροντίδα τοῦ νὰ φυλάττη αὐτό· κατασκευάζουσι πρὸς τούτοις ἀγάλματα καὶ ἐξ ἀργύρου καὶ χρυσοῦ, ἀλλὰ τὴν φύλαξιν αὐτῶν δὲν ἀφίνουσιν εἰς τὸν Θεόν, ἀλλ' ἔχουσιν αὐτοὶ οἱ ἰδιοκτῆται.

Ἐπὶ δὲ τῶν δύο προχωμάτων εὐρίσκονται πεφυτευμένοι εἰς τὴν γῆν πολλοὶ Ἰνδικοὶ κάλαμοι· ἐπὶ τῆς κορυφῆς τῶν ὁποίων κυματοῦσι λευκαὶ στρογγυλαὶ σημίαι, ἐφ' ἐκάστης τῶν ὁποίων εἶναι ἐξωγραφισμένη χῆν, τὸ ἐθνικὸν σύμβολον τῶν Βιρμανῶν καὶ Πεγουάνων.

Ὅσον δὲ περὶ τῆς ἀρχαιότητος τοῦ ναοῦ τούτου



οἱ ἱερεῖς αὐτοῦ διῶχυρίζονται, ὅτι ἐκτίσθη πρὸ 2,300 ἐτῶν ὑπὸ δύο ἀδελφῶν ἐμπόρων, οἵτινες πλουτήσαντες διὰ τοῦ ἐμπορίου, ἔδειξαν τὴν πρὸς τὸν Χρυσοῦν Θεὸν εὐγνωμοσύνην διὰ τῆς ἀνεγέρσεως τοῦ ναοῦ τούτου, ὑψώσαντες αὐτὸν κατ' ἀρχάς εἴκοσι δύο μόνον πόδας· ἀλλὰ τὴν νύκτα ὁ Χρυσοῦς Θεὸς ἐδιπλασίασε τὸ ὕψος τοῦ ναοῦ αὐτοῦ. Οἱ δύο ἀδελφοὶ ἔμποροι θέλοντες τὴν ἐπαύριον τὴν αὐτόματον ταύτην ὑψώσιν, ἐπρόσθεσαν ἀφ' ἑαυτῶν ἄλλους εἴκοσι πόδας, τοὺς ὁποίους ὁ Χρυσοῦς Θεὸς ἐδιπλασίασε πάλιν τὴν νύκτα καὶ οὕτως ἐφεξῆς, μέχρις οὗ ἔφθασεν ἡ οἰκοδομὴ εἰς ὕψους 12 Βιρμανικῶν πηχῶν· ἀλλ' ἀκολούθως διάφοροι βασιλεῖς τοῦ Πηγού ἐτελειοποίησαν καὶ ἔφερον τὸν ναὸν τοῦτον εἰς τὴν σημερινὴν αὐτοῦ κατάστασιν.

### ΠΕΡΙ ΓΑΛΑΚΤΟΣ.

Μεταξὺ τῶν ζωτικῶν τροφίμων εἶναι καὶ τὸ γάλα, ἐν τῶν σημαντικωτέρων καὶ διὰ τὸν ἀνθρώπινον ὀργανισμόν ὠφελιμωτέρων τροφίμων καθότι σχεδὸν ἅπαντα τὰ πρὸς θρέψιν καὶ αὐξήσιν τῶν ὀστέων συντείνοντα ἐντὸς τοῦ γάλακτος ἐμπεριέχονται. Τὰ τοῦ γάλακτος συστατικὰ πρὸ πάντων εἶναι λεύκωμα, τυρὸς, βούτυρον, καὶ διάφορα γαλακτικά καὶ φωσφορικά ἄλατα καὶ τὰ τελευταῖα εἶναι ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα ἀποτιθέμενα ἐντὸς τοῦ ὀργανισμοῦ προκαλοῦσι τὴν τῶν ὀστέων σφαιρότητα καὶ αὐξήσιν, καὶ ἕνεκα τούτου ἡ ἐνεργητικὴ φύσις προσδιώρισε τὸ γάλα διὰ πρῶτην τροφήν τῶν νεογνῶν.

Τὸ γάλα κατέχει τὰς ἐκτεθείσας ιδιότητας, ἐὰν εἶναι πρόσφατον καὶ ἐξ ὑγειῶν ζώων λαμβανόμενον. Ἐπὶ τῆς τοῦ γάλακτος θρεπτικῆς ιδιότητος μεγίστην ἐπιβρόχην ἔχει ἡ τοῦ θηλάζοντος ἀνθρώπου ψυχικὴ διάθεσις καὶ αὕτη εἶναι, ἥτις κυρίως τὴν τοῦ γάλακτος θρεπτικὴν δύναμιν, ἰδίως αὐξάνει ἢ ἐλαττώνει καὶ μάλιστα εἰς μεγάλον δηλητήριον νὰ μεταβάλλῃ αὐτὴν δύναται. Ὑπάρχουσι παραδείγματα ὅτι παιδιὰ εὐτραφέστατα θηλάζοντα τὸ γάλα οὔσης τῆς μητρὸς εἰς ἄκρον ὠργισμένης, μετ' ὀλίγα λεπτὰ ὑπὸ σπασμῶν ἀπέθανον· ἐξ αὐτοῦ ἐξάγεται, ὅτι αἱ μητέρες αἱ νεογνὰ θηλάζουσαι πρέπει ν' ἀπέχωσι πάσης ἀφορμῆς θυμοῦ, λύπης, ὑπερβολικῆς χαρᾶς, δηλ. ἀπὸ ἐπιβροῶν, αἵτινες δύνανται νὰ προκαλέσωσι ταύτην τὴν τοῦ γάλακτος ἀλλοίωσιν.

Ἐπὶ τῆς τοῦ γάλακτος θρεπτικῆς δυνάμεως μετὰ τὴν ἐπιβρόχην ἔχει ἡ τοῦ ζώου ὑγίης κατάστασις· καὶ διὰ τοῦτο γάλα λαμβανόμενον ἐκ ζώων ἀσθενῶν, βλάβην καὶ οὐχὶ ὠφέλειαν ἐπιφέρει. Ὅσον ἀφορᾷ τὸ σύνθητες πρὸς τροφήν μεταχειριζόμενον γάλα, λαμβανόμενον ἢ ἐκ βοῶν ἢ ἐκ προβάτων, διαφέρει ὡς πρὸς τὴν ποιότητά κατὰ τὰς ἐποχὰς τοῦ χρόνου καθότι ἡ τοῦ ζώου τροφή, ὡς ἐννοεῖται, μεγίστην ἐπιβρόχην ἐπὶ τοῦ ποσοῦ τῶν διαφόρων συστατικῶν τοῦ γάλακτος ἔχει· ἐπωφελέστερον εἶναι τὸ γάλα, ἐὰν τὸ ζῶον τραφῇ ἐκ προσφάτων χόρτων παρὰ ἐκ ξηρῶν, καὶ κατ' ἐξοχὴν ἐὰν τὰ τελευταῖα εὐρίσκωνται εἰς ἀνθησιν καθότι ἡ τῶν φυτῶν εὐωδία μεταβαίνει εἰς τὸ γάλα καὶ δι' αὐτῶν τῶν ἀρωμάτων ποικίλην γεῦσιν καὶ ὁσμὴν προσλαμβάνει, τὰ ὁποῖα τὸ γάλα τῶν ἐκ ξηρῶν χόρτων τρεφομένων ζώων σφαιροῦται. Ὡσαύτως παρατηρήθη, ὅτι τὸ γάλα τὸ ἐκ ζώων εὐρισκομένων ἐν ὑπαίθρῳ τόπῳ καὶ περιφερομένων ἐκεῖ, εἶναι ὑγιέστερον παρὰ τὸ γάλα τὸ ἀρμεγμένον ἐκ ζώων πάντοτε εἰς τὰ κτηνοστάσια ἐγκλεισμένων, ἂν καὶ τὸ τοιοῦτον γάλα εἶναι παχύτερον καὶ ἐμπεριέχῃ μεγαλύτερον ποσὸν τυροῦ καὶ βουτύρου.

Τὸ σύνθητες γάλα, καθὼς λαμβάνεται ἀπὸ τῶν γαλακτοπωλῶν ἀναμιγνύεται συνήθως μετὰ ὕδατος, καὶ τοιοῦτοτρόπως ἡ τοῦ γάλακτος θρεπτικὴ δύναμις κατὰ φυσικὸν λόγον ἐλαττοῦται. Τὴν τοῦ γάλακτος μετὰ τοῦ ὕδατος νόθευσιν, δηλ. τὴν πλειοτέραν λεπτότητα αὐτοῦ, ἀνακαλύπτουσι δι' ἰδιαιτέρων ἐργαλείων ὀνομαζομένων γαλακτόμετρα, τὰ ὁποῖα ὁμοιάζουσι μετὰ τῶν πρὸς δοκιμασίαν τοῦ αἰνοπνεύματος ἐν χρήσει ἐργαλείων· ἐκ δὲ τῆς πλειοτέρας ἢ ὀλιγωτέρας ἐμβυθίσεως αὐτῶν εἰς τὸ ἐξετασθησόμενον γάλα γνωρίζεται μετὰ θετικότητος ἢ τοῦ γάλακτος μετὰ τοῦ ὕδατος σύμμειξις. Ἐπειδὴ ὅμως ἡ χρῆσις τοιούτων ἐργαλείων εἶναι ὀπωσὺν δύσκολος, ἐκθέτομεν πρὸς ἀνακάλυψιν τῆς τοῦ γάλακτος μετὰ τοῦ ὕδατος νοθεύσεως τὸν ἐφεξῆς εὐκόλον τρόπον.

Ἐὰν σταγῶν τοῦ γάλακτος ἐπὶ τοῦ ὄνυχος τοῦ δακτύλου τεθείς μὲν ὑψωμένος, θεωρεῖται τὸ γάλα ἀνόθευτον· ἐὰν ὅμως ἡ σταγὼν αὕτη διαχέηται, τὸ γάλα εἶναι νοθευμένον.

Διὰ νὰ μὴ φανῇ ἡ γάλακτος μετὰ τοῦ ὕδατος μίξις, ἀναμιγνύουσι τὸ γάλα μετὰ ἀποβράσματος ὀύζου, ἢ